

Informace ze zdravotnictví Plzeňského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Plzeň
19.9.2003

3

Gynekologická péče v roce 2002

Podkladem pro zpracování údajů o činnosti oboru gynekologie je výkaz A (MZ) 1-01 pro ambulantní gynekologické ordinace a výkaz L (MZ) 3-01 pro ženská oddělení nemocnic za rok 2002. Oba výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování ministerstva zdravotnictví za analyzovaný rok.

Výkaz A (MZ) 1-01 vyplňuje samostatně každá ambulantní gynekologická ordinace (oddělení, pracoviště) včetně ambulantních částí nemocnic, ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních všech rezortů, v Plzeňském kraji ve zdravotnických zařízeních rezortu dopravy, obrany a zdravotnictví. Z 84 zařízení mající zpravodajskou povinnost odevzdalo výkaz 83 zařízení, jedno zařízení ukončilo svoji činnost během roku a výkaz nedodalo.

Roční výkaz o činnosti ženských oddělení nemocnic L (MZ) 3-01 vyplňuje každé ženské lůžkové oddělení nemocnice a porodnice ve státních i nestátních zařízeních všech rezortů (v Plzeňském kraji jen rezort dopravy, obrany a zdravotnictví). Zpravodajskou povinnost mělo 8 zařízení provozující ženská lůžková oddělení. Jedno zařízení ukončilo činnost k 31.10.2002. Návratnost výkazů byla 100 %.

Ambulantní péče v oboru gynekologie

Ambulantní gynekologickou péči zabezpečovalo 70 lékařů (z toho 59,27 praktických ženských lékařů) a 91,48 středních zdravotnických pracovníků (přepočtený počet, včetně smluvních pracovníků). V průměru na 1 lékaře připadalo 8 152 ošetření ročně, na 1 lékařské místo bylo zaznamenáno 2 988 registrovaných pacientek.

V průběhu roku bylo provedeno celkem 570 642 ambulantních gynekologických ošetření-vyšetření žen, z toho 14,2 % u gynekologických specialistů, 85,8 % u praktických gynekologů. Na jedno lékařské místo připadalo v průměru 8 152 ošetření-vyšetření. Na jednu ženu v Plzeňském kraji připadala 2,03 ošetření-vyšetření, krajskému průměru se vymyká okres Plzeň-město (3,5) a Plzeň-sever (0,7) ošetření-vyšetření na jednu ženu, neboť řada zařízení v Plzni poskytuje péči i ženám přílehlých okresů.

Úhrnný počet registrovaných žen k pravidelné gynekologické léčebně preventivní péči byl 209 182, na jednu registrovanou pacientku připadalo 0,56 preventivních ošetření-vyšetření.

Antikoncepci užívalo celkem 54 339 žen, tj. 40,1 % žen fertilního věku. V posledních 10 letech narůstá užívání antikoncepce hormonální a klesá užívání antikoncepce nitroděložní (viz graf). Z celkového počtu žen užívajících antikoncepci používalo 83,99 % hormonální antikoncepci a nitroděložní jen 16,01 %.

Počet nově přijatých těhotných v Plzeňském kraji v roce 2002 činil 4 985, což je 36,7 těhotných na 1 000 žen fertilního věku (15-49 let). Ženské sestry absolvovaly v průběhu roku 294 návštěv, z nich bylo 26,9 % u těhotných, 70,1 % u šestinedělek a 3 % u ostatních pacientek.

Pro prvně zjištěnou prekancerózu děložního hrdla bylo dispenzarizováno celkem 1 531 žen, z toho s dysplazií nižšího stupně 77,1 % a s dysplazií vyššího stupně 22,9 %. Celkový počet nově zjištěných prekanceróz děložního hrdla byl 5,46 případů na 1000 žen, z toho 1,25 případů dysplazie vyššího stupně, 4,21 případů nižšího stupně a dispenzarizace carcinoma in situ představuje 0,59 případů na 1000 žen.

V ambulantních gynekologických zařízeních v kraji bylo vykázáno 44 ultrazvukových zobrazovacích přístrojů (sonografů), 29 kardiokografů a 1 mamograf. Z nich bylo starších 8 let 9 sonografů a 8 kardiokografů. Operační nebo diagnostický laser v Plzeňském kraji pro obor gynekologie nebyl vykázán. Pomocí všech těchto přístrojů bylo provedeno 65 538 diagnostických výkonů.

Činnost ženských oddělení nemocnic

V Plzeňském kraji bylo v průběhu roku zaznamenáno 4 761 porodů. Na 1000 žen fertilního věku (15-49 let) připadalo 35,17 porodů, nejnižší počet porodů vykazoval okres Tachov (11,7), nejvyšší pak okres Plzeň-město (77,8). Příčinou tak vysokého rozdílu v počtu porodů v tomto okrese je poskytování péče v plzeňských porodnicích rodičkám z celého kraje (riziková těhotenství, alternativní porody) a zrušení porodnických lůžek v okrese Tachov.

Nejvyšší procento předčasných porodů vykazoval okres Rokycany (18,48 %) a Plzeň-jih (16,93 %).

V souvislosti s těhotenstvím, potratem, porodem a šestinedělím nebylo zaznamenáno žádné úmrtí žen.

Gynekologických operací (včetně potratů) bylo provedeno celkem 11 934. Na 1000 žen připadalo 42,55 gynekologických operací. Na ženských odděleních zemřelo v souvislosti s gynekologickým onemocněním 10 žen, z toho ani jedna v souvislosti s gynekologickou operací.

Péči na lůžkových odděleních gynekologie zabezpečovalo 45,26 lékařů (přepočtený počet). Na jednoho lékaře a den připadalo 5,2 obsazených lůžek. Celkový počet hospitalizovaných činil 16 189 a průměrná ošetrovací doba byla 5,3 dnů. Průměrný počet lůžek byl 378,52 s využitím lůžek ve dnech 225,8. V Plzeňském kraji byla v oboru gynekologickém jen lůžka akutní péče, lůžka následné péče pro tento obor nebyla vykázána.

Vypracovala: Jaroslava Kerestešová

Tabulka 1.1: Ambulantní péče v oboru gynekologie

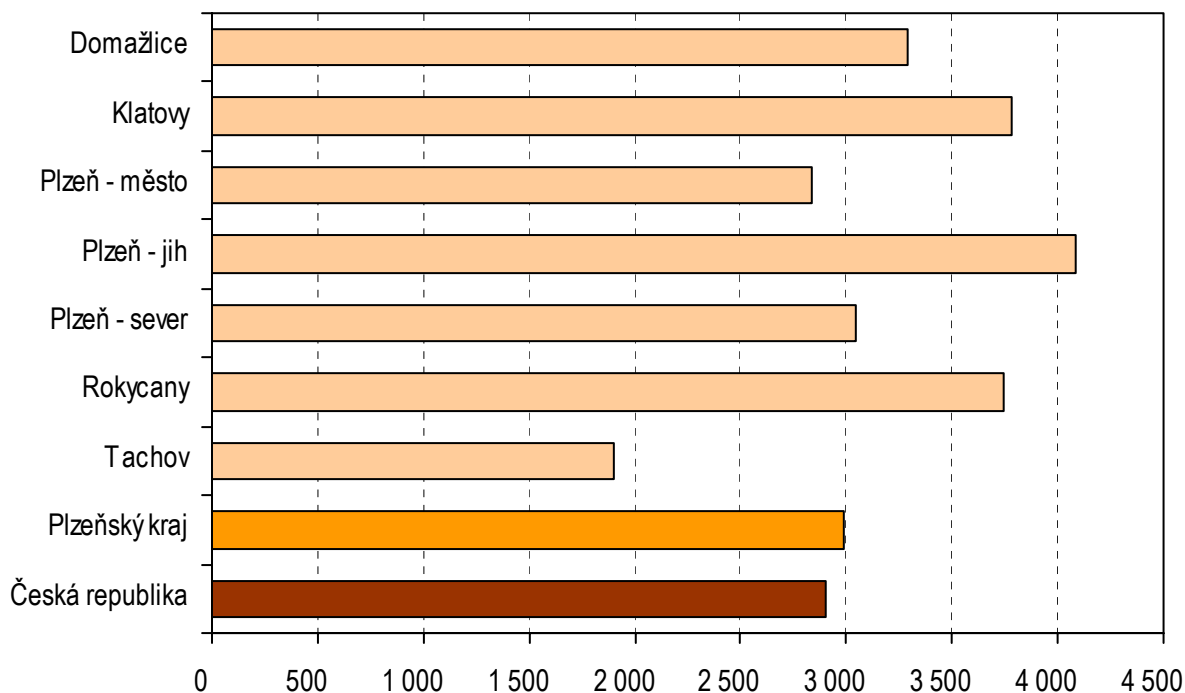
Území	Počet ošetření-vyšetření						Počet registrovaných žen na 1 lékaře ³⁾	Počet léčených žen ¹⁾
	celkem	z toho preventivních prohlídek v %	na 1 ženu ²⁾	na 1 registrovanou ženu	na 1 léčenou ženu	na 1 lékaře ³⁾		
Domažlice	49 215	19,5	1,6	3,0	5,5	9 843	3 292	8 869
Klatovy	74 168	21,2	1,7	2,6	2,3	9 708	3 779	32 531
Plzeň - město	297 892	19,0	3,5	3,1	2,7	8 871	2 837	110 326
Plzeň - jih	47 494	18,5	1,4	2,4	1,9	9 693	4 080	24 787
Plzeň - sever	25 387	28,0	0,7	1,8	2,3	5 471	3 042	10 878
Rokycany	31 542	24,7	1,4	2,1	3,0	7 807	3 748	10 523
Tachov	44 944	23,9	1,7	2,3	3,2	4 406	1 898	13 976
Plzeňský kraj	570 642	20,4	2,0	2,7	2,7	8 152	2 988	211 890

¹⁾ Počet léčených žen - jde o celkový počet pacientek, které byly alespoň jedenkrát ve sledovaném roce ošetřeny (tj. jde o tzv. počet prvních ošetření-vyšetření v roce a každá pacientka je započtena pouze jedenkrát)

²⁾ ČSÚ, počet žen k 31.12.2002

³⁾ na 1 lékaře - přepočtený počet včetně smluvních pracovníků

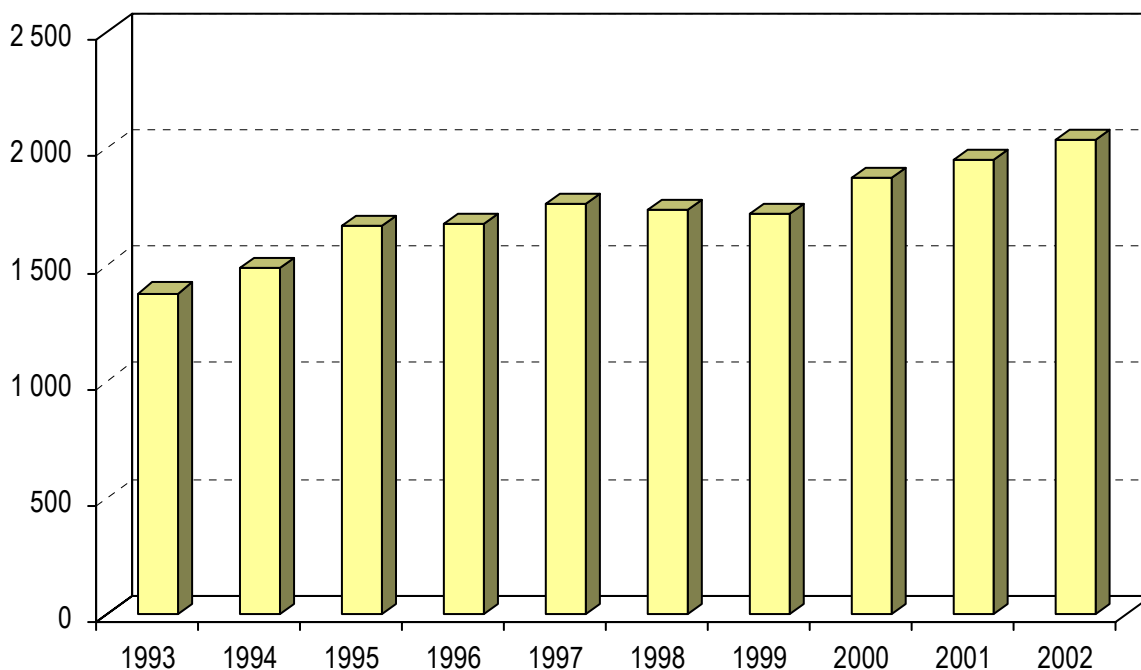
**Počet registrovaných žen na 1 lékaře ³⁾
v roce 2002 v Plzeňském kraji**

Tabulka 1.2: Vývoj počtu gynekologických ošetření-vyšetření na 1 000 žen a užívání antikoncepce na 1000 žen fertilního věku Plzeňského kraje v letech 1993-2002

Rok	Počet ošetření-vyšetření celkem	Počet ošetření na 1 000 žen	Počet žen celkem	Užívaná antikoncepce		Počet žen fertilního věku	Hormonální antikoncepce na 1 000 žen fertilního věku	Nitroděložní antikoncepce na 1 000 žen fertilního věku
				hormonální	nitroděložní			
1993	392 492	1 379	284 682	12 914	20 918	141 653	91,2	147,7
1994	422 969	1 486	284 611	19 886	17 970	141 841	140,2	126,7
1995	473 022	1 666	283 873	21 947	16 864	141 901	154,7	118,8
1996	474 638	1 676	283 256	24 842	8 780	140 919	176,3	62,3
1997	497 259	1 760	282 572	28 693	8 979	140 274	204,5	64,0
1998	488 933	1 733	282 106	31 660	8 811	138 940	227,9	63,4
1999	484 016	1 719	281 576	35 413	9 119	138 266	256,1	66,0
2000	527 089	1 874	281 269	36 713	8 464	137 541	266,9	61,5
2001	549 452	1 951	281 692	42 030	8 870	137 541	305,6	64,5
2002	570 642	2 035	280 425	45 640	8 699	135 351	337,2	64,3

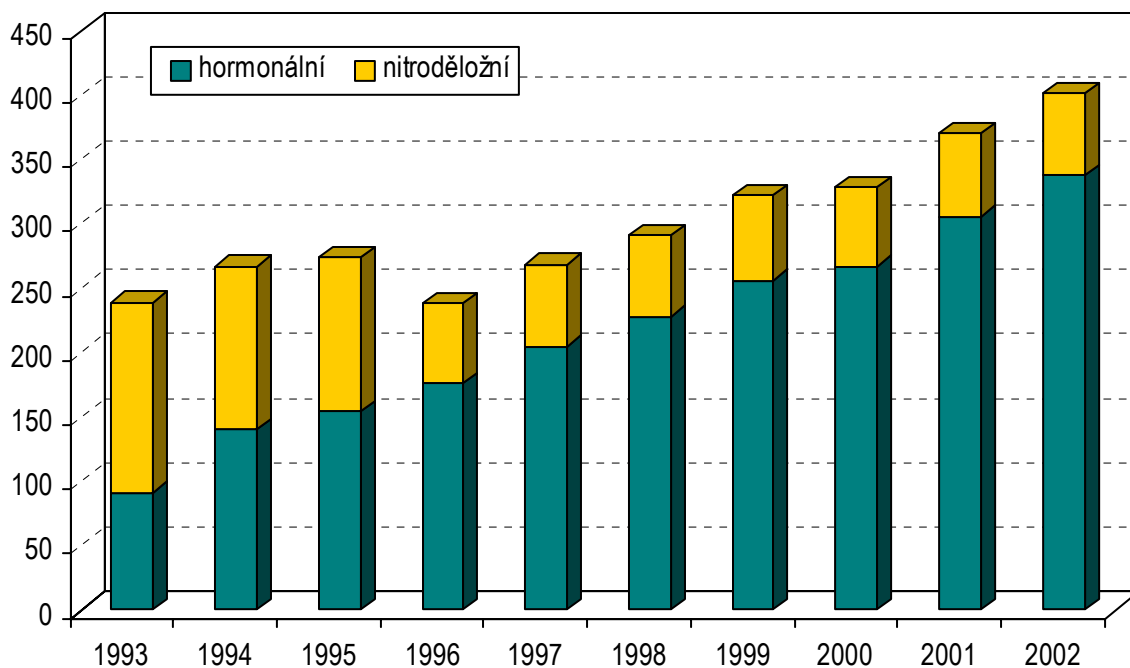
Vývoj počtu gynekologických ošetření-vyšetření na 1 000 žen Plzeňského kraje v letech 1993-2002

Tabulka 1.3: Počet žen užívajících antikoncepci

Území	Celkem	v tom		% žen fertilního věku (15-49 let), užívající antikoncepci
		hormonální	nitroděložní	
Domažlice	4 683	3 981	702	32,0
Klatovy	6 341	5 355	986	29,4
Plzeň - město	28 560	24 562	3 998	70,6
Plzeň - jih	4 012	3 111	901	24,7
Plzeň - sever	2 570	2 103	467	14,2
Rokycany	3 297	2 738	559	30,1
Tachov	4 876	3 790	1 086	36,3
Plzeňský kraj	54 339	45 640	8 699	40,1

**Vývoj využívání antikoncepce v letech 1993-2002
na 1 000 žen fertilního věku Plzeňského kraje**

Tabulka 1.4: Ambulantní péče v těhotenství a v šestinedělí

Území	Počet nově přijatých těhotných		Návštěvy ženských sester			
	absolutně	na 1000 žen fertil.věku ³⁾	celkem	z toho		
				u těhotných	u šestinedělek	ostatní
Domažlice	408	27,8	-	-	-	-
Klatovy	669	30,9	198	74	123	1
Plzeň - město	2 527	62,1	2	-	-	2
Plzeň - jih	452	27,8	2	-	2	-
Plzeň - sever	217	12,0	-	-	-	-
Rokycany	306	27,8	12	-	12	-
Tachov	406	30,2	80	5	69	6
Plzeňský kraj	4 985	36,7	294	79	206	9

³⁾ ČSÚ, věkové složení k 1.7.2002, 15-49 let

Tabulka 1.5: Dispenzarizované pacientky pro vybranou diagnózu

Území	Ca in situ ⁴⁾	Počet prvně zjištěných onemocnění					
		prekancerózy děložního hrdla	Ca hrdla děložního C53	Ca těla děložního C54	Ca ovarií C56	Ca prsu C 50	Ca ostatních lokalizací ⁵⁾
Domažlice	-	41	-	-	-	-	-
Klatovy	3	49	9	21	5	-	4
Plzeň - město	139	1 054	28	40	32	-	21
Plzeň - jih	7	157	1	4	2	2	4
Plzeň - sever	3	69	-	-	-	-	-
Rokycany	15	122	5	10	4	1	7
Tachov	-	39	-	-	-	-	-
Plzeňský kraj	167	1 531	43	75	43	3	36

⁴⁾ D05 - carcinoma in situ prsu, D06 - carcinoma in situ hrdla děložního, D07.0 - D07.3 carcinoma in situ jiných a neurčených ženských pohlavních orgánů

⁵⁾ C51 - zhoubný novotvar vulvy, C52 - zhoubný novotvar pochvy, C57 - zhoubný novotvar jiných a neurčených ženských pohlavních orgánů

Tabulka 2: Činnost ženských oddělení nemocnic

Území	Počet žen hospitalizovaných na ženských odděleních nemocnic		Gynekologická činnost				Porodnická činnost			
			počet operovaných žen ⁶⁾		počet zemřelých v souvislosti s gynekologickým onemocněním		počet porodů			
	absolutně	v %	operace	na 1 000 žen ⁷⁾	celkem	z toho operovaných	celkem	na 1 000 žen fertilního věku ⁷⁾	z toho předčasné ⁸⁾	
									absolutně	v %
Domažlice	1 465	9,0	623	20,9	3	-	344	23,5	29	8,4
Klatovy	1 460	9,0	689	15,4	2	-	516	23,8	53	10,3
Plzeň - město	9 657	59,7	7 903	92,7	1	-	3 149	77,4	516	16,4
Plzeň - jih	1 902	11,7	1 412	41,0	4	-	384	23,6	65	16,9
Plzeň - sever	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rokycany	1 147	7,1	891	38,3	-	-	211	19,1	39	18,5
Tachov ⁹⁾	560	3,5	416	16,1	-	-	157	11,7	16	10,2
Plzeňský kraj	16 189	100,0	11 934	42,6	10	-	4 761	35,1	718	15,1

⁶⁾ uvádí se zde nejen počet operovaných žen, které byly hospitalizovány (včetně potratů), ale i žen, které byly operovány ambulantně

⁷⁾ ČSÚ, počet žen k 1.7.2002

⁸⁾ tj. porod do konce 38. týdne gravidity

⁹⁾ uzavření zdravotnického zařízení k 31.10.2002